

október 6

10 lej. Leg-
kedvezmény
díjazás

szók
deglője,

9.
árak.

nyképező áll-
képek.
ntale, C. Re-
89.

ino új vagy
6. Hango-
szállítást
a, Str. Sa-
9977

ó 6, 10, 12
mellé kere-
Részletes
ívségből:
Mendel ur,
Arany János
bit, 9962

főkönyvelő
francia,
tudással
ésre állást
okat „Fő-
ére Rudolf
érek 9931

iófa bera-
s áron el-
régiség-
6-utca 25,
9975

keres, kon-
angu szak-
oktat „Pre-
ialóba kér
9980

alkalma-
szítviselő,
yvelő, töb-
gyakor-
fáztatni
megkeresé-
tóber hó-
ba

este tiz-
atban ma-
erben ta-
is sz. dur.
áltatiz. —
re Singer
Dej 9982

nyjártas
y, zsidó
iz. Meg-
bizható
adóhivata-
9969

teljes el-
gy diákok,
l. 9988

sát

adásra
ann

on

telep.

G

14.

Magyarországi kiadás

Ramsetter Róbert

Magyarországi a
szervezőbizottság cím-
szedők. Kéziratokat nem
saját vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lej
Bukarestben — 5.—
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — 150

1925 október 7 Szerda

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 229 szám

5686. Tisri 19

Egy deklaráció elé

Az Uj Kelet mai számának vezetőhelyén egy kiáltványt talál az olvasó, amely minden bizonnyal mély megdöbbenést fog kiváltani Erdély egész zsidóságából. A deklarációban az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség vezetősége szögezi le a maga álláspontját azzal a szervezkedéssel szemben, amely immár hónapok óta nyugtalanítja az erdélyi zsidóság belső életét. A szövetség vezetősége minden lehetőt elkövetett, hogy megakadályozza a nyílt szakadást Erdély zsidóságával és a zsidóság belső egységének megóvása érdekében elment az engedékenységben addig a határig, ameddig a józan és becsületes elvűség azt megengedte. Az óhajtott eredményt azonban nem sikerült elérni s így Erdély zsidóságának szembe kell néznie azzal a ténnyel, hogy immár Erdély területén is zászlót bontott az a szervezet, amely cselekedeteiben és mentalitásában éles ellentétben áll a zsidó népkisebbségi gondolat-
tal. Szükségesnek tartjuk ismertetni azoknak a tárgyalásoknak lefolyását, amelyeket a Zsidó Nemzeti Szövetség vezetősége kezdeményezett a békés kibontakozás érdekében.

Tudvalevő, hogy a Szövetség az U. E. R. bukaresti központjával folytatott tárgyalások során a megegyezés alapelveit azt követelte, hogy az Uniunea ismerje el alapelveit a zsidó népkisebbségi gondolatot s ennek megfelelő változtatásokat eszközöljön ugy a szervezet programjában, mint annak címében. Minthogy az Uniunea ezt a követelést nem volt hajlandó elfogadni, az erre irányuló tárgyalások körülbelül másfél évig szüneteltek.

Amikor néhány héttel ezelőtt nyilvánvalóvá lett, hogy Kolozsváron a Szövetség két kisintézőbizottsági tagjának vezetése alatt egy akció indult meg az U. E. R. megalakítása érdekében, a Szövetség vezetősége ismét indíttatva érezte magát, hogy felvegye a tárgyalásokat a békés kibontakozás érdekében. A cionista világszervezet londoni központjának éppen Kolozsváron tartózkodó kiküldöttje, dr. Adolf Friedemann és dr. Fischer Tivadar indították be az erre irányuló megbeszéléseket, amelyek csakhamar eredménnyel is kecsegtettek. A megegyezés alapelve az lett volna, hogy amennyiben az U. E. R. bukaresti központja kijelenti, hogy tevékenységét kizárólag a zsidóságot ért objektív jogszérelmek orvoslására korlátozza és politikába nem avatkozik, ugy a Zsidó Nemzeti Szövetség nem emel kifogást az Uniunea megalakulása ellen. A szövetség ama tagjai, akik az Uniunea megalakulását kívánják, magukra vállalják, hogy ezt az alapelvet az Uniunea bukaresti vezetőségével elfogadják, de amennyiben a bukaresti vezetőség nem volna hajlandó ezt akceptálni, ugy ők maguk elállanak az Uniunea megalakításában való részvételtől. E platform alapján került az ügy az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kisintézőbizottságában is tárgyalás alá. Több ülés keretében képezte ez a kérdés megvitatás tárgyát, amely megbeszéléseken résztvettek Molnár Jakab és dr. Klein Miksa is. A differencia a két álláspont között csupán annyi volt már, hogy az U. E. R. hívei az Uniunea hatáskörét a szorosán vett jogvédelemmel kívül a polgári jogegyenlőségért folytatandó küzdelemmel is ki akarták bővíteni. A tárgyalások az idő előrehaladottsága miatt az említett ülésen nem voltak befejezhetőek s ezért a kisintézőbizottság abban állapodott meg, hogy dr. Fischer Tivadar el fogja készíteni annak a nyilatkozatnak a tervezetét, amely a Szövetség elvi álláspontjának figyelembevételével alapját képezheti a becsületes megoldásnak. Dr. Fischer Tivadar el is készítette ezt a tervezetet, át is adta az illetékes kisintézőbizottsági tagoknak és várta tőlük a választ.

A dolgok ilyen stádiumában következett be

Erdély, Bánság, Maros és Kőrösvidék népi kisebbségi alapon álló zsidóságához!

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség az egyesülés óta át volt hatva attól a törekvéstől, hogy ugy a régi királyság, mint a többi csatolt területek zsidóságával egységes zsidó szervezetet létesítsen. Ugy az erdélyi, mint a bukovinai és beszarábiai zsidóságnak, de a régi királyságbeli zsidóság számottevő részének is az volt az éhajtása, hogy ez a szervezet a Romániában élő zsidóságot, mint egységes népi kisebbséget fogja össze és képviselje.

Ennek a szervezetnek megvalósítása végett bukovinai testvéreink egy országos zsidó kongresszus alapján létesítendő, egészen új szervezet létrehozását kívánták, míg a Zsidó Nemzeti Szövetség képviselője az 1923. évben Bukarestbe összehívott értekezleten az Uniunea Evreilor Romani vezetőségének kivánságára hajlandó volt hozzájárulni ahhoz, hogy ezen egységes zsidó szervezet keretében az U. E. R. tekintessék, feltéve, hogy ez a szervezet a zsidó népkisebbségi eszme alapjára helyezkedik és ezt nevének és alapszabályainak megfelelő megváltoztatásával tanúsítja.

Amde az U. E. R. ezen elvi követelés teljesítése elől mereven elzárkózott, sőt a legutóbbi erdélyi kezdeményezőkkel folytatott tárgyalások félbeszakításával régi szabályzata alapján megalakította kolozsvári fiókját.

Ebből a tényből nyilvánvaló, hogy az U. E. R. nem hajlandó magáévá tenni a zsidó népkisebbségi alapelvet és az ebből folyó követeléseket. Másfelől a legutóbbi tárgyalások során semmiféle biztosítékot nem volt hajlandó nyújtani arra nézve, hogy tevékenységét politikamentes jogvédelemre fogja korlátozni.

Ily körülmények között a Zsidó Nemzeti Szövetség Kis Intéző Bizottsága, figyelembe véve az U. E. R. politikai tekintetben eddig kifejtett tevékenységének irányát, joggal tart attól, hogy az U. E. R. Erdély területén a zsidó nép beolvadásának illuzióját kergető kisebbségellenes politikát fog folytatni.

Az erdélyi zsidóságot nem ejthetik tévedésbe azok az érvek, melyekre az U. E. R. kolozsvári megbízottai hivatkoznak. Hiszen az U. E. R. fiók alakításának szükségességét ép azok indokolják a Zsidó Nemzeti Szövetség belpolitikai és jogvédelmi munkájának elégtelenségével, kiknek a Zsidó Nemzeti Szövetség keretében, mint vezetőtagoknak, Erdély zsidóságától ily irányban nyert mandátum alapján a belpolitikai és jogvédelmi tevékenység megszervezésében és vezetésében közreműködni köteleességük volt. Ha tehát a Szövetség ez irányú munkája nem lett volna kielégítő, az nem a Szövetség gyengeségét jelentené, csupán az erre a munkára hivatott vezetők hibájának lenne betudható.

Erdély zsidósága tehát ébren fog örködni azon, hogy a jogvédelem megszervezése ne szolgáljon ürügyül egy, általa régóta kárhózatossá felismert, kisebbségellenes zsidó politika inaugurálására.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség rendületlenül áll a népi kisebbségi elv alapján és mint eddig, ugy ezután is, a trónhoz és a román államhoz való teljes hűséggel, — küzd népi, kulturális és vallási kisebbségi jogainak teljességéért.

És, mert az U. E. R. működése kétségtelenül a romániai zsidóság népi kisebbségi jellegének elhomályosításához és végeredményben a kisebbségi elv feladásához vezet, a Szövetség Kis Intéző Bizottsága az U. E. R.-vel szemben politikai szempontból a legteljesebb bizalmatlansággal viseltetik és felhívja a népkisebbségi elv alapján álló erdélyi zsidóságot arra, hogy az U. E. R. fiókjainak megalakításában részt ne vegyen.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség nem hagy fel azzal a törekvéssel, hogy az egész romániai zsidó népkisebbséget egyesítő országos szervezet létrejöjjön és ebben az irányban megkezdett működését, a bukovinai, beszarábiai és a régi királyságbeli testvéreinkkel egyetértésben a legrövidebb időn belül kész eredményhez kívánja juttatni.

Elhatározta a Zsidó Nemzeti Szövetség Kis Intéző Bizottsága, hogy jogvédelmi irodáit tovább is fentartja, azokat az eddiginél is hatékonyabb módon megszervezi és irodáit pártállásra való tekintet nélkül minden zsidó rendelkezésére bocsátja.

Zsidó Testvérek! Naponta ismétlődnek a kísérletek, hogy sorainkat megbontsák és egy új asszimilációs kalandba vezessenek bennünket. Ezekkel a törekvésekkel szemben az egyedüli védekezés a pozitív irányú munka és erőteljes szervezkedés legyen.

Cluj-Kolozsvár, 5686. Tisri 18. — 1925. október 6.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Kis Intéző Bizottsága.

a hétfő délutáni Uniunea-gyűlés, amelyen most már csakugyan megalakították a Román Zsidók Szövetségének kolozsvári tagozatát. A Szövetség vezetősége, minthogy ebből a tényből meggyőződött arról, hogy az említett kisintézőbizottsági tagok nem óhajtják a békét, sőt hétfői tényükkel nyíltan is üszköt dobtak az erdélyi zsidóság soraiba, indíttatva érezte magát mai deklarációjában nyíltan és ünnepélyesen leszögezni álláspontját az Uniunea Evreilor Romani megalakításával szemben.

Az Uniunea megalakulásával kapcsolatban egyes kolozsvári lapok az Uniunea megválasztott tisztikarának névsorában felsorolták Adler Sámuel orth. hitközségi elnököt és Schwartz Jakabot is. Ezzel kapcsolatban az említett urak ma a következő nyilatkozatot tették:

Adler Sámuel nyilatkozata így szól:

— Nem léptem ki a Zs. N. Sz.-ból, de mint a cluj-i orth. zsidó hitközség elnöke, szükséges-

nek látom egy olyan, lehetőleg országos szervezettel való kapcsolat megteremtését, amely jogvédelmi ügyeinket hathatósan előmozdítani képes. Ugy vélem, hogy erre az Uniunea alkalmas. Legszívesebben látnám azonban azt a helyzetet, ha a Zs. N. Sz. maradna az erdélyi zsidóság politikai exponense — mert fontosnak tartom a vallási karakter megőrzését, — az Uniunea pedig az országgrész zsidóságának politikától mentes, jogvédelmet ellátó szerve lenne. Ezt a platformot tartom a legalkalmasabbnak az egészséges fejlődésre. Az Uniunea helyi csoportjában egyelőre semmiféle tisztséget nem vállaltam.

Schwartz Jakab így nyilatkozik:

— A Zsidó Nemzeti Szövetség kebeléből nem léptem ki és a szövetség és Uniunea közötti konfliktusban az a kivánságom és álláspontom, hogy ne legyen harc. Nem tartom kívánatosnak a harcot és a kanapéporókat. Leszögezhetem, hogy a zsidó kisebbségi elv alapján állók és nagyon szeretnék az Uniunea és

a szövetség között egy olyan aranyhidat, mely az erdélyi zsidóság üdvére válhatna. Meg kell egyeznünk, ha azonban ez nem sikerülne, én sem jobb-, sem baloldalon nem fogok állani.

Összehívták a Zsidó Nemzeti Szövetség Nagyintézőbizottságát

A községi választásokkal kapcsolatban a „Rapid“ munkatársa felkereste dr. Fischer Tivadart, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség diszelnökét, aki erről a kérdéssel a következőket mondotta:

— A Zsidó Nemzeti Szövetség a községi választásokkal kapcsolatban nem foglalt állást, de nem is foglalhatott, mert még egyáltalán nem foglalkozott ezzel a kérdéssel. Tegnap kisintézőbizottsági ülés volt, melyen elhatároztuk, hogy a kérdés sürgős voltára való tekintettel összehívjuk a nagyintézőbizottságot megbeszélésre. Eredetileg úgy volt, hogy ebben a hónapban lesz a Zsidó Nemzeti Szövetség országgyűlési konferenciája és ezen határozunk. Ez a konferencia azonban novemberre marad már. Így aztán a 14-re összehívott értekezlet, melyet Nagyváradon fognak megtartani, fog egységes határozatot hozni ebben az ügyben.

Arányos képviselet

— Hogy mi a Zsidó Nemzeti Szövetség álláspontja a községi választásokkal illetően? A városi lakosság nagy százaléka zsidó és így joggal követelhetjük, hogy a tanácsokban megfelelő számban legyünk képviselvek. Ez a cél. Hogy aztán milyen taktikai uton érhetjük ezt el, nevezetesen, kivel, illetve melyik párttal gondoljuk ezt elérhetőnek, a tanácskozáson fogjuk elhatározni. Az én véleményem ez és hangsúlyozom: ez az egyéni véleményem, hogy a községi választásoknál a helyi érdekeket megállapodásokat tartom a legelőszérőbbnek.

Az újságíró itt felhívta dr. Fischer Tivadart figyelmét arra, hogy az egyik brassói lap néhány héttel ezelőtt interjút közölt dr. Klein Miksától, melyben kijelenti, hogy esetleg külön listával, de mindenesetre a liberális párt ellen fog harcolni a Zsidó Nemzeti Szövetség a községi választásokon.

A válasz erre a következő volt:

— Ez lehet neki egyéni véleménye, de semmi esetre sem a szövetségé már annál inkább, mert amint fentebb mondtam még egyáltalán nem foglalkoztunk ezzel a kérdéssel.

Az Uniunea-akció hátbatámadás

Ujabb kérdés:

A közvélemény a különböző lapok közléseiből azt látja, hogy a Szövetségben bizonyos széthúzás van és ez esetleg arra vezethet, hogy az immár évek óta tartott zsidó erők most, amikor az egység a legszükségesebb volna, szétforgácsolódna?

— Valóban meglepett minket az Uniunea Evreilor Romani erdélyi fiókalapítása. Meglepett, mert egy tárgyalás és a megbeszélés alatt lévő kérdésben ugyiszólván idő előtt prejudikáltak. Már régebben folynak a tanácskozások a régi szervezetekkel erre vonatkozólag, de éppen legutóbb úgy maradtunk, hogy bizonyos garanciákat kapunk egyes elvi kérdésekben és akkor a Szövetség maga fogja barátságos támogatásban részesíteni az Uniunea itteni alapítási terveit. Ugy látszik azonban a garanciát nem akarják megadni és így kitérő válasz akar lenni a fiók megalapítása. Ezzel, hogy egymondjam harcot provokáltak, nos és mi álljuk a harcot. Ma délután tartja a kisintézőbizottság folytatolagos ülését és ezen a legerélyesebben fogunk állást foglalni eddigi elvünk feladása ellen. Mert igenis az Uniunea fiókjának megalapítása megfelelő garanciák nélkül azt jelenti, hogy az erdélyi zsidóság politikáját olyan irányba akarják vezetni, mely a kisebbségi elv és követelések feladásához vezet. Ez ellen pedig küzdünk kell.

Akkori és mai véleményem...

A Rapid munkatársa felkereste dr. Klein Miksát, az Uniunea egyik kolozsvári exponensét. Mint igen jellemző dokumentumot közöljük itt dr. Klein nyilatkozatát:

— Valóban adtam olyan nyilatkozatot egyik brassói lapnak, — mondotta — hogy a községi választásoknál feltétlenül a liberálisok ellen fogunk állást foglalni, mindaddig míg az egyetemes zsidóság nagy sérelmét, a Tarbut-iskolával nem orvosolják. Amikor ezt a nyilatkozatot megtettem, vezet-

Akaratom ellenére pedig az Uniunea engem semmiféle tisztségre nem választhat, már pedig a választmányba az én megkérdésem és akaratomon kívül kerültem bele.

tagja voltam a Zsidó Nemzeti Szövetségnek és a szövetség akkori véleményét tükröztem vissza benne. Ma azonban már nem vagyok a Szövetség kebelében és így természetesen nem tudom mi az ő tervük. Mint az Uniunea itteni fiókjának igazgatója, bár egyelőre csak jogi kérdésekben kívánunk közreműködni a köz érdekében, táviratilag kértem instrukciókat Fildermann urtól, hogy mi tenni való volna a községi választásokkal kapcsolatban. Ha az elnök úgy intézkedik, hogy intenzíve részt veszünk a harcban, azonnal megteszem a szükséges intézkedéseket egy

Francia írók és tudósok a háborús okmányok közzétételét követelik

A proklamációt a legellentetesebb világnézetű írók írták alá

(Páris, október 6. Az Új Kelet tudósítójától.) A francia baloldali pártok lapjában, az „Ere Nouvelle“ben a francia tudósoknak és intellektuelléknek pacifista frakciója rendkívül érdekes proklamációt tett köze. A kiáltvány figyelemreméltó objektivitással mutat rá arra, hogy a világháború felidézésének büne nem kimondottan Németországra, hanem része van benne a francia, angol és orosz diplomáciának is. A proklamáció érdekesebb részleteit itt közöljük:

— A világháborúnak egyik legfőbb bűnöse tagadhatatlanul a német nagyipar mohósága, a német militarizmus vad önhittsége és korlátolt-sága s általában a német junker-szellem kérelhetetlensége volt. A versaillesi béke ezért szigorúan büntette meg az egész német nemzetet, kimondván, hogy a több mint hatvan millió főből álló nemzetet terheli a felelősség az ötszázötven évi borzalmas vérontásért s a vele járó szellemi és anyagi károkat. A versaillesi szerződésnek ezt a pontját Németország is elfogadta — nem jószántából, hanem kényszerűségből. De kérde a proklamáció: Mit ér egy ilyen beismerés, ha rákényszerítik valakire?

— A francia Poincaré, az orosz Izvolszky s az angol konzervatív párt imperializmusa is mindenesetre hozzájárult a világháború előidézéséhez. Soha addig Európa igazában nem pacifikálódhatik, soha addig le nem csillapodhat-

nagy országos zsidó konferencia megtartására.

— Ugyanezt akarja a Zsidó Nemzeti Szövetség is. Épen ma mondotta Fischer Tivadart dr. elnök ur, hogy 14-ére összehívták Nagyváradra a Szövetség nagyintézőbizottságát, — tette fel a kérdést a Rapid munkatársa.

— Nem zavartatjuk magunkat a szövetség munkájától. Dolgozunk, ahol, ahol a mi céljaink ezt megkívánják. El kell érünk azt, hogy a zsidóság megfelelően legyen képviselve a tanácsban.

— Előállhat-e az az eset, hogy a Zsidó Nemzeti Szövetség egyik párttal, az Uniunea pedig más párttal küzd a választásoknál?

— Nem tartom ezt sem kizártnak, ellenben remélem, hogy sikerülni fog megtanulnunk a közös platformot, hogy egységesen küzdhessünk. Tisztában vagyunk azzal, hogy eleinte csak huszan leszünk olyanok, akik a U. E. R. elveit követjük, de nem sok idő kell hozzá, hogy táborunk az egyetemes zsidóságot magába foglalja.

nak a volt ellenséges nemzetek, amíg nem tisztázzák teljes nyíltsággal és jóhiszeműséggel ezt a kérdést.

— A proklamáció ezért felszólítja valamennyi ország kormányát, bocsássák közre a rendelkezésükre álló okmányokat, folytassanak együttesen, a nyilvánosság és a tudományos világ teljes ellenőrzése mellett, egy vizsgálatot arról, hogy milyen okok hozták létre a világtörténelemnek talán leggyalázatosabb vérontását.

A kiáltványt a francia közélet sok kimagasló alakja írta alá. A híres pacifista írók: Romain Rolland, Jules Romains, Henry Barbusse, Georges Duhamel és mások. Több egyetemi tanár is szerepel az aláírók között, köztük a francia baloldal nagynevű publicistája, a magyar származású Victor Basch. Érdekes, hogy az aláírók között a legkülönbözőbb politikai és világnézetű árnyalatok is képviselve vannak, a bolsevik Barbussetól egészen a francia-német-katolikus liga elnökéig... A kiáltvány szövegét pedig Victor Margueritte, a nálunk is jól ismert regényíró, a francia becsületrend volt lovagja szövegezte, aki legutóbbi könyvében, a „Bűnösök“ben maga is igyekezett a világháború valódi okait kideríteni.

Természetes, hogy emiatt a jobboldali sajtóban éles támadások érték Victor Marguerittet.

Felavátják a Zsidó Árvagondozó tanoncotthonát

Az Árvagondozó országos konferenciája

(Cluj-Kolozsvár, október 6. Az Új Kelet tudósítójától.) A zsidó szociális munka terén a háborút követő években az árvagondozás jutott első helyre Erdélyben. Az árvák ellátása és rendes élet-pályákra való előkészítése olyan haladást mutatott fel, amilyennel egyetlen más jóléti intézményünk sem büszkélkedhetik. A legközelebb megtartandó országgyűlési kongresszus tanácskozásai során olyan számok és adatok fognak felsorakozni, amelyek plasztikusan igazolják egyfelől a vezetőség céltudatos komoly munkáját, másfelől azt a készséget, amivel Erdély zsidósága felkarolta az árvák ügyét.

Oktober 14-én az erdélyi zsidó árvagondozó konferenciát fog Kolozsváron tartani. Az egyes helyi csoportok delegátus-választása már folyamatban van és a beérkezett jelentések szerint majdnem minden város zsidó árvagyűlési testülete a konferencián képviseltetni fogja magát. Ez az intenzív érdeklődés is abban a komoly és lendületes munkában leli magyarázatát, amellyel az árvák dolga iránt a zsidó nép minden rétege viseltetik. Legfőbb megvitathatója a konferenciának azonban az az új helyzet lesz, amely a Joint visszavonulása következtében állott elő. A munkaprogram keretén belül módot kell találni arra, hogy az erdélyi zsidó társadalom anyagi bekapcsolódása által az árvák istáplálása tovább is a régi mederben folyjon tovább. A Joint Erdélyben eddig négyezer hadiártyát támogatott, akiknek nevelése a legegészségesebb irányban történt. Minden jó zsidónak komoly gondját képezi, hogy mi tör-

ténik majd az árvákkal, ha a Joint vissza fog vonulni. Ez lesz, mint említettük, tengelye a konferencia tanácskozásainak. A konferenciára egyébként ideérkeznek J. D. Schweitzer, a Joint amerikai igazgatóságának pénzügyi adminisztrátora és P. Tschersky, a Joint árvagyógyászati igazgatója.

A konferencia első napján fogják felavatni az árvagondozó Pap-utca 36. szám alatt lévő tanoncotthonát. Az otthon teljesen modern berendezésű intézmény, amely az egészségi követelményeknek minden tekintetben megfelel. Nagy, világos és könnyen szellőztethető olvasóterem, egész modern fürdője, pompás magas hálótermei, étkező terme díszére válhatnak bármely szociális intézménynek. A fiukat edzett életmódra oktatják és a hajlék, amely alatt nevelkednek, minden vonatkozásában tradicionálisan zsidó. Az épület már készen áll, belső berendezése azonban néhány napot fog még igénybe venni. Az építkezést Noszin és Harnik építésszek dicséretes munkája.

Az avatás nagyszabású lesz. Énekekkel és ünnepi beszédek között fog lezajlani. Az avatásra a hatóságok képviselői már megígérték eljövételüket. Az Árvagondozó meghívta az összes zsidó testületeket, a Zsidó Nemzeti Szövetséget, a beszercei országos irodát, a hitközségeket és minden számottevő egyesületet.

A konferenciával kapcsolatosan kiállítás is rendeznek az ipari tanonc-műhelyek munkáiból. Este a vendégek tiszteletére bankettet adnak.

Győződjön meg hogy aján-déktárgyakat arany, ezüst és briliánsárakban legolcsóbban nálam szerezheti be.

F. Markovits, Cluj
Wesselényi M.-u. No 20.

Arany ezüst és briliáns tárgyakban a legkényesebb igényeket is kielégítő nagy választék.

(L...
ciája ma
ház hatal
zászlódisz
kicűzték
gördülnek
Kiséretéb
Franciaor
tot sem
megérkez
ügyminis
némaságg
viselői m

Az ös
ros polgá
üdvözleté
jelentve,
gyobb ör
szerető f
Ezután a
Hogy előt
kezdjék
alá r ter
Majd fel
a Londo
biztonság
politikai
nak, veg
Az er
lásait cse
egyed
megkezd
magában
mint a k

Az el
együttese
írókat, a
den azt
angol k
óriási ér
biztonság
lehet áll
valóban
nyugalm

— Öt
svájci v
amelyek
között,
kezébe,
háborub
hézségek
a legutó
kodnak.

— M
jobbban
és gyűl
az elker
ujra ösz
színhely
Sváje lé
tanácsko
tisztá lé

— A
rencia v
sek köz
haladást
gyalásol
azonban
s-ekkel.
sággal f
csolt k

— V
bocsátko
tulságos
esetleg
londoni
toritana
hézségek
szellem
minden
carnoba
küszöb
csolja s

Már az első nap nézeteltérések voltak a locarno-i konferencián

Németország csak akkor hajlandó a döntőbíráskodást elfogadni, ha előbb az antantkormányok a rajnapaktumot ratifikálták

(Locarno, október 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A külügyminiszterek locarno-i konferenciája ma délelőtt tizenegyórakor ünnepélyes külsőségek között nyílt meg. Az igazságügyi székház hatalmas palotája, amelyben az üléseket tartják, hét állam lobogójával van díszítve. De zászlódiszbe öltözött ezenkívül az egész város. A Lago di Maggiore vizén síkló hajók szintén kiűzték árbocaik ormára a tanácskozó államok zászlait. Az igazságügyi székház elé percekint gördülnek a delegációk autói. Elsőnek Chamberlain száll ki hatalmas Rolls Royce-kocsiból. Kiséretében vannak titkárai, több gépirókisasszony és családtagjai. Feltűnést kelt az ősz Briand, Franciaország külügyminisztere, aki rendkívül pontos ember és valószínűleg egyetlen pillanatot sem fog hiányozni az ülésekről. A legnagyobb érdeklődést természetesen a német delegáció megérkezése kelti. Elsőnek Luther kancellár lesz látható, aki mögött feltűnik Stresemann külügyminiszter szikár alakja. A locarno-i lakosság, amely az épület előtt vont kordont, feszült némasággal figyelte a volt ellenséges hatalom kiküldöttét. Csehszlovákia és Lengyelország képviselői még sincsenek itt.

Megnyitják a konferenciát

Az összegyűlt értekezlet előtt Locarno város polgármestere, Rusca, fölmásolja városát üdvözlését. Beszédére Chamberlain válaszol, kijelentve, hogy valamennyi delegációnak legnagyobb öröme fog szolgálni, ha Svájc vendégszerető földjén sikerülne a békét helyreállítani. Ezután a delegációk vezetői egyeztek meg abban, hogy előbb a megkötendő rajnai szerződés vitáját kezdjék el és később vegyék tanulmányozás alá a tervbe vett döntőbírási szerződéseket. Majd felszólították a jogi szakértőket, hogy a Londonban jogi szempontból kidolgozott biztonsági szerződés egyes szakaszait, melyek a politikai tárgyalás előtt még tisztázásra szorulnak, vegyék tárgyalás alá.

Az értekezlet érdemleges politikai tárgyalásait csak holnap délelőtt kezdik el, de az egyes delegációk magánbeszélgetései már ma megkezdődtek és beavatott körök ezektől a magánbeszélgetésektől szinte többet várnak, mint a konferencia üléseitől.

Chamberlain az újságírókhoz

Az első ülés befejezése után Chamberlain együttesen fogadta a Locarnóba érkezett újságírókat, akiknek száma százötvenre tehető. Minden azt bizonyítja — kezdte kijelentéseit az angol külügyminiszter, — hogy az egész világ óriási érdeklődéssel fordul a mostan kezdődő biztonsági konferencia felé. És tulsz nélkül lehet állítani, hogy a tanácskozások eredménye valóban végtelenül fontos az egész világ jövő nyugalmanak szempontjából.

— Őt hatalom képviselői jöttek össze ebben a svájci városban, hogy keressék az eszközöket, amelyek jobb megértéshez vezetnek a népek között, mint az utolsó évek nemzetközi rendelkezései. Minden ország, azok is, amelyek a háborúban nem vettek részt, a legnagyobb nehézségek között nyögik a viszonyokat, amelyek a legutóbbi békekötések óta Európában uralkodnak.

— Mindenik, a régi ellenségek is, egyre jobban távolodnak el a multak keserűségének és gyűlölködésének emlékeitől, mert belátják az elkerülhetetlen szükségességét annak, hogy újra őszinte barátok legyenek. A konferencia színhelye is szerencsésen van megválasztva. Svájc légköre rendkívül kedvező a nemzetközi tanácskozásokra. A béke ide menekült, ebbe a tiszta légkörű országba és mi itt keressük azt.

A versaillesi konferencia óta . . .

— A versaillesi konferencia óta sok konferencia volt már Németország és a szövetségesek között. Legtöbbjük csak annyiban jelentett haladást az előbbiekkal szemben, hogy a tárgyalások módszere valamennyire javult. Ide azonban most senki sem jött tulzott követelés-ekkel. Mindenik tárgyaló fél teljes egyenrangúsággal fog hozzá a kényszerhelyzet által parancsolt közös munkához.

— Veszedelmes volna azonban jóslásokba bocsátkozni a konferencia eredményeiről, vagy tulságosan vérmes reményeket kelteni, amelyek esetleg nem valósulhatnak meg. A legutóbbi londoni konferencia eredményei azonban fölbátorítanak arra a hitre, hogy a legnagyobb nehézségeket is el tudjuk háritani, ha barátságos szellemben jövünk össze. A brit kormányt mindenesetre az az eltökélt szándék hozta Locarnóba, hogy igyekezzenek a multak hibáit kiküszöbölni. Valamennyi delegációt összekapcsolja a békevág és az a parancsoló feladat,

hogy mindent megtegyenek a világ igazi békéjének megteremtésére.

Idáig Chamberlain nyilatkozata.

Az első nézeteltérések

Az első tanácskozás intimitásairól kiszivárgott hírek szerint bizonyos nézetkülönbségek azonban már az első összejövetelen meg nyilvánultak. A németek felfogása szerint ez a konferencia bevezetése kellene, hogy legyen több későbbi összejövetelnek, amelyek a kiérlelődő megállapodásokat perfektuálnák. Stresemannak a sajtó számára tett nyilatkozataiból

Benes nagy expozéja

(Prága, október 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Benes csehszlovák külügyminiszter ma délelőtt a sajtó képviselői előtt a következő külpolitikai expozét tartotta:

— A garanciapaktumról folyó tárgyalásokat, amennyiben eredménnyel járnak, a háboru utáni európai politika határkövének tartom. Ezek a tárgyalások teljesen új politikai helyzetet fognak teremteni, amely a következő három tényben válik majd nyilvánvalóvá:

1. a francia, belga, német egyezményben, amely ezek között az államok között minden háborut kifejezetten eltilt és lehetetlenné tesz,

2. a döntőbíráskodási egyezményben, amely Franciaország, Belgium, Lengyelország, Csehszlovákia, másrészt Németország között jön majd létre,

3. Németországnak a Népszövetségbe való belépésében, amely egyszersmindenkorra megszünteti azt a két kategóriát, amelybe a háboru után az egyes államokat sorolták. Nem lesznek győzők és legyőzöttek és ez a körülmény jelentékenyen megváltoztatja az általános európai helyzetet.

— Ha Locarnóban mindezt sikerül meg-

November végére tervezik a községi választásokat

Bukarestben két liberális lista lesz. Még vannak differenciák a nemzeti párt és a parasztpárt között. A Magyar Pártot köti a csucsai paktum

(Cluj-Kolozsvár, október 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A küszöbön álló községi választások új megpróbáltatásokat fog hozni a belső válsággal küzdő liberális pártra. Bukaresti jelentések szerint a disszidens liberálisok, élükön Istrate Micescuval, erős propagandát fejtenek ki a községi választásokkal kapcsolatban. Önálló listával vesznek részt a választásokon, amelyek eredménye könnyen lehet ugyanolyan lesújtó, mint amilyen csufos kudarc érte Bratianuékat a mezőgazdasági kamarák választásainál.

A jólinformált „Cuvantul“ beavatott értesítése szerint, a községi választások már november végén lesznek. Nyilvánvaló, hogy ennek érdekében a kormány igyekezni fog az új municipális törvényt minél hamarabb megszoztatni. A javaslatot azonnal tárgyalás alá hozzák, mihelyt a parlament befejezi a megnyitó trónbeszédre adandó válasz szövegét, vagyis november elején, minthogy a válaszfelirat megvitatása tizenöt napnál többet nem vehet igénybe.

Közben a két legnagyobb ellenzéki párt komolyan tárgyal a kormány átvételéről. A paraszt- és nemzeti párt között tegnap egész nap folytak a tanácskozások. Hír szerint Maniu

is kitűnik, hogy a német delegáció tulajdonképpen három egymást követő konferenciára gondol.

Az első a rajnai biztonsági paktum kérdésében teremtene megállapodásokat. Ezzel párhuzamosan, de valamivel később kezdődőleg folyrna egy második konferencia, melyet Németország keleti szomszédaival a tervbe vett döntőbírási szerződések megkötésére folytatna.

A harmadik konferencia pedig akkor ülné össze, mikor a kormányok és parlamentek az első két konferencia határozatait már ratifikálták. Ez az utolsó konferencia, a német tervek szerint, összeeshetnék a Népszövetség legközelebbi ülészakával. A francia álláspont ezzel szemben viszont az, hogy a locarno-i konferenciának véglegesen kell döntenie nemcsak a rajnai paktum, hanem a keleti döntőbírási szerződések ügyében is. A vitát ebben a kérdésben egyelőre elhalasztották. Valószínűnek látszik, hogy a döntések véglegességének kérdésében csak a konferencia végén fognak határozni, hogy a tárgyalások eredményes menétet ezzel ne zavarják.

Csicserin revideál

Berlinből érkezett magánjelentések szerint Csicserin orosz külügyi népbiztos a német kormány vezetőivel folytatott tárgyalások után kijelentette, hogy ha a locarno-i konferencia sikerre vezet és Németország volt háborus feleivel mégis megkötö a paktumot, Oroszország is kénytelen lesz a Népszövetségbe való belépés kérdésének álláspontját revízió alá venni.

— Európa ezenkívül arra kényszerül Locarno után, hogy nagyobb figyelmet fordítson a keleti problémára, nevezetesen Oroszország felé. Mindaddig, amíg Oroszországot nem kapcsolják bele az európai működésbe, problémáink megoldatlanul maradnak.

— Két vitás pontja van ebben a pillanatban Locarnónak. Az egyik a döntőbíráskodási egyezmény megformulázási módja, a második a döntőbírási hatáskörének megállapítása. Ezek a különbségek azonban nem áthidalhatatlanok és remélem, hogy megegyezés jön létre. Csicserin utazásához meg akarom jegyezni, hogy én melegen ajánlanám Lengyelországnak az Oroszországhoz való közeledést, mert ez nemcsak Lengyelországnak, hanem egész Európa számára válna. Mi is szívélyes viszonyban akarunk élni Oroszországgal, sőt azt akarjuk, hogy legalább is olyan jó barátságban legyünk vele, mint amilyenben Franciaországgal vagyunk.

— Két vitás pontja van ebben a pillanatban Locarnónak. Az egyik a döntőbíráskodási egyezmény megformulázási módja, a második a döntőbírási hatáskörének megállapítása. Ezek a különbségek azonban nem áthidalhatatlanok és remélem, hogy megegyezés jön létre. Csicserin utazásához meg akarom jegyezni, hogy én melegen ajánlanám Lengyelországnak az Oroszországhoz való közeledést, mert ez nemcsak Lengyelországnak, hanem egész Európa számára válna. Mi is szívélyes viszonyban akarunk élni Oroszországgal, sőt azt akarjuk, hogy legalább is olyan jó barátságban legyünk vele, mint amilyenben Franciaországgal vagyunk.

— Két vitás pontja van ebben a pillanatban Locarnónak. Az egyik a döntőbíráskodási egyezmény megformulázási módja, a második a döntőbírási hatáskörének megállapítása. Ezek a különbségek azonban nem áthidalhatatlanok és remélem, hogy megegyezés jön létre. Csicserin utazásához meg akarom jegyezni, hogy én melegen ajánlanám Lengyelországnak az Oroszországhoz való közeledést, mert ez nemcsak Lengyelországnak, hanem egész Európa számára válna. Mi is szívélyes viszonyban akarunk élni Oroszországgal, sőt azt akarjuk, hogy legalább is olyan jó barátságban legyünk vele, mint amilyenben Franciaországgal vagyunk.

November végére tervezik a községi választásokat

Bukarestben két liberális lista lesz. Még vannak differenciák a nemzeti párt és a parasztpárt között. A Magyar Pártot köti a csucsai paktum

Gyula azt a javaslatot tette a parasztpártnak, hogy a képviselői arányszám a két párt között 230 és 130 legyen, természetesen a nemzeti párt javára. Stere ezzel szemben kijelentette, hogy a parasztpártot nem érdekli, hány taggal lesz képviselve a kormányban, de a képviselők arányszámát illetőleg feltétlenül ragaszkodik ahhoz, hogy az egyformán oszljék meg a két párt között, tehát fele-fele legyen.

Argetoianu és Stere között tegnap újabb tanácskozások voltak. Ma újabb megbeszélések lesznek, amellyel kapcsolatban azt hiszik, hogy sikerülni fog végleges megegyezést létrehozni. A parasztpárt végrehajtóbizottsága egyébként ismét elhalasztotta ülését október 13-ára és 14-ére, még pedig azzal a céllal, hogy ideje legyen a tárgyalások befejezésére és fixizására. A nemzeti párt százszázszázát is ülésre hívják egybe, hogy a létrejött konvenciót ratifikálják. A bizottság ülését Maniunak Kolozsvárra érkezése után fogják megállapítani.

Maniu Gyulának mára várt érkezésével kapcsolatban Ugron István, a Magyar Párt elnöke kijelentette, hogy örömmel kész eszmecserét folytatni a Dan Sever által tett nyilatkozatról, komolyabb paktumtárgyalásokra azonban nem kerülhet sor, mert az elnökség köte

megtartására.
Nemzeti Szövet-
her Tivadar dr.
k Nagyváradra a
tette fel a kér-

nkat a szövetség
a mi céljaink ezt
hogy a zsidóság
tanácsban.

gy a Zsidó Nem-
niunea pedig más

zártnak, ellenben
anulunk a közös
dhessünk. Tisztá-
csak huszan le-
elveit követjük,
áborunk az egye-

telik

k alá

ek, amig nem
johiszeműséggel

felszólítja vala-
sásák közre a
t, folytassanak
a tudományos
egy vizsgálatot
hozták létre a
lázatosabb vér-

et sok kima-
pacifista írók:
omains, Henry
és mások.
pel az aláírók
dal nagynevű
a Victor Basch.

a legkülön-
árnyalatok is
ki Barbussetól
ikus liga elnö-
pedig Victor
ert regényíró,
ja szövegezte,
„Bünösök“ -ben
valódi okait

bboldali saj-
Marguerittet.

thonát

nt vissza fog
engelye a kon-
enciára egyéb-
r, a Joint ame-
nizstrátora és

nak igazgatója.
ák felavatni
n alatt lévő
modern beren-
i követelmé-
Nagy, vilá-
olvas t rme,
agas hálóter-
nak bármely

edzett élet-
att nevelked-
nálisan zsidó.
ndezése azon-
be venni. Az
zek dicséretes

Énekkarral és
Az avatásra
k eljövételü-
zes zsidó tes-
t, a besztecei
nden számot-

kiállítás is
munkáiból.
adnak.

érzi magát a csucsai egyezmény által.

Bukarest, október 6. A király a parlament megnyitása napján Bukarestbe érkezik, hogy a trónbeszédet felolvassa. Másnap visszautazik Sinaiába, ahol november tizenötödikéig fog maradni.

Jólinformált körök szerint Jorga professzor 12-én jelenik meg a királynál kihallgatáson.

Ugyancsak audiencián jelenik meg, de már holnap Lepadatu kultuszminiszter, hogy az egyházak egységesítéséről szóló törvényjavaslatát a királynak bemutassa.

A választói névjegyzékek kiegészítése sokat foglalkoztatja a közigazgatási hatóságokat. Táviratilag kérnek utasítást a belügyminisztériumtól, mert nem tudják a kitűzött időpontig a listákat elkészíteni. A táviratokra válaszképpen Crasnaru belügyi vezérigazgató a következő körrendeletet küldötte szét a prefekturáknak: „A közigazgatási törvény 38. szakasza alapján, ha valakit a listák összeállításánál sérelem ért, tiz napon belül felebbezéssel a járásbírói elé fordíthatja jogait. A listáknak november hatodikáig feltétlenül el kell készülniök.

Dimitriu szenátor, aki a Bánát megye beosztása ügyében Krassószörénybe utazott, visszaérkezett a fővárosba, hogy jelentést tegyen a miniszterelnöknek tapasztalatairól. Hír szerint csupán Krassószörénymegye kettéosztásáról fognak határozni. Az egyiknek Lugos, a másiknak Oravica lesz a székhelye.

A beszarábiai liberális szervezetekben nagy az elégedetlenség, számosan ki akarnak válni a pártból. Alexandru Constantinescu holnap Kisenevbe utazik, hogy személyesen eliminálja az elégedetlenségeket. Esetleg, ha arra szükség mutatkozik, maga Bratianu Jonel is Beszarábiába megy.

Locarnóban, a Lago Maggiore partján Hogyan készül egy világkonferencia

(Locarno, október 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Locarno: kicsi, helyes régi város. Most, hogy belekerült a legmaibb világtörténelembe, felébredt a kisvárosok obligát álmodásából. Két nap óta tele van újságírók tarka csoportjaival, nemzetközi diplomátákkal, komoly miniszterekkel. Az előfutárok már régebben megérkeztek helyszíni szemlét tartani, rendbehozni az elhagyott szállodákat, kijavítani a megkopott járdákat, rendbe hozni a meglazult villamos-világítást. Pincérek, muzsikuskok, rendőrök és detektívek serege, telefonisták elevenítik a mindig elhagyott utcákat.

A szállodák már jóelőre igyekeztek nemzetközi forgalomra berendezkedni, még pedig a mai nemzetközi helyzetnek megfelelően. Az antant a Grand Hotelet foglalta le, míg a németek a kissé félreeső Esplanado új épületében ütöttek tanyát. A cseh delegációt a Calton-szállóban helyezték el.

Locarno nem most szerepel először a világtörténelemben. A város lakossága még emlékszik arra az időre, mikor a régi Esplanadenak nem jelentéktelenebb lakója volt, mint Egyiptom elkergetett khedivéje, aki itt ette a számtízet nem mindig keserű kenyerét. De ez régen volt. Most az foglalkoztatja az embereket, kinek köszönhetik, hogy éppen Locarnót szemelték ki a konferencia helyéül. Egyesek úgy tudják, Loncheur javasolta, aki mindig nagy rajongója volt a Lago Maggiore-nak, mások Str-semannak hálásak, amiért az előkelő és zajos Lugano háttérbe szorult a nyugalmas és klasszikusan szép vidéki Locarno mellett.

Lázás várakozás van mindenütt, de csendes polgári kíváncsiság ez inkább. A kirakatok megtelenek finom és drága holmival, hogy becsülettel megállhassák helyüket a Regent Street. Rue de la Paix és Tauerzienstrasse ragyogó üzleteihez szokott vendégek előtt. De mégsem az a fontos, vajjon az idegenek bedűlnék-e a sok nippnek, kalapoknak és ruhamodelleknek. Locarno inkább arra számít, hogy a város jóhangzásu neve most jónéhány napon át belejárja magát az egész világ érdeklődésébe s az eljövendő esztendő pihenésre vágyó külföldije, ha pénze lesz rá, eszébe jut Locarno és arra fogja elhatározni magát, hogy mégis oda-megy nyaralni. Már nevének a muzsikája is odacsalja az idegent, aki aztán meggyőződhet róla,

hogy a környéke sem kevésbé szép. Naphosszat bebarangolhatod a tavat, amelyen este gyönyörűen imbolyog a hold s lágy, kellemes levegőben, a kékeszöld égbolt alatt tisztán rajzolódnak ki a formák a villanyfényvel megtűzött éjszaka sötét köntösében, az erdőben pedig bizonytalanságba csókolóznak a Délvidék buja színei. Összel talán nincs szebb hely Svájcban, mint Locarno . . .

Közben pedig a városka lótfut, bámul és izgul, méltóan a nagy eseményhez, amely díszlappja lesz Locarno krónikáinak. Minden igyekszik ujjaszületni, megnagyobbodni, hozzáilleszkedni a világvárosi méretekhez. A kormánypalota díszterme központi sajtóirodává vedlik át, míg a konferencia ülései az új bírósági épületben folynak le, ami azt jelenti, hogy Locarnóban a közigazgatás és igazságszolgáltatás szünetel a tanácskozáskor ideje alatt. Remélhető, hogy ez a kis pauza nem lesz kárára a városnak, a tisztviselők pedig egyenesen örvendenek a nemvárt szabadságuknak.

Locarno valóságosan főbörbaserűen készül a konferenciára, mint színházban a premierekre

Oktober tizenkettődikén kezdődik a Steiger-pör tárgyalása

A védelem a lengyel politikai rendőrség leleplezésére készül

(Lemberg, október 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lengbergi esküdtbíróóság október 12-én fogja tárgyalni Staniszlav Steiger szenzációs ígérkező bűnpörét. Steigert tudvalevőleg azzal vádolják, hogy Wojciechowsky lengyel köztársasági elnök ellen merényletet kísérelt meg. A független lengyel köztársaságnak ez az első világhíres politikai pöre, amely iránt olyan érdeklődés nyilvánul meg, amire hét év, a lengyel állam függetlenségének kikiáltása óta nem volt példa. A világ minden részéből özönlnek Lembergbe az újságírók és egyre-másra látogatják a törvényszék elnökét, az ügyészt és az ügyvédeket, akiket sorra meginterjúvolnak. A vádirat elkészült. A Steiger elleni vád nagyjából így szól:

1922. őszén a lengbergi mintavásár alkalmával Pilsudsky, a város akkori kormányzója és Graborsky lengbergi vojvoda ellen merényletet követtek el. A tettest a rendőrség gyorsan kinyomozta Fedák ukrán főiskolai hallgató személyében. Fedák, fia egy, az ukrán politikában sokat emlegetett és magas társadalmi pozíciót betöltő ügyvédnek. A letartóztatott fiatalember vallomásaiban kijelentette, hogy azért követte el a merényletet, mert legfőbb ideje, hogy a világ figyelmére terelődjön azokra az igazságtalanságokra, amelyeket az ukrán nemzetnek Keletgaliciában el kell tűrniök a lengyelektől.

Ez az eset arra bírta a lengyel intéző köröket, hogy a következő évben a köztársasági elnököt ne engedjék a lengbergi mintavásárra. Az 1924. évi mintavásárra azonban a vásár rendezősége kieszközölte Wojciechowsky elnök látogatását. Jóllehet az elnököt figyelmeztették az ukrán demonstráció esetleges megismétlésére. Az elnök azonban ragaszkodott a mintavásár meglátogatásához.

A nyugtalanság jelei jól érezhetők voltak, mielőtt az elnök Lembergbe jött. Az ukrán metropolita névtelen levelet kapott, amelyben óva intették őt attól, hogy a köztársasági elnök tiszteletére rendezendő ünnepségeken részt vegyen, mert merénylet készül ellene. A levelet egy titkos ukrán katonai szervezet irta alá. A przemysli rendőrpáncsnokság szintén anonim jelentést kapott a késülő merényletről. Ugyanígy a staniszlai rendőrhatalóságok. Az előkészületek azonban már olyan stádiumban voltak, hogy lehetetlen volt változtatni az ünnepség tervein. Minthogy pedig a lengbergi rendőrség nemcsak minden rendelkezésére álló fegyveres emberét mozgósította, hanem más városokból is odakoncentrált hatalmas rendőri készleket, nyugodtan jelentette ki, hogy a rendet mi sem fogja megzavarni.

1924. szeptember 5-én Wojciechowsky, mint Lemberg város vendége, ideérkezett. Minden templomban ünnepi istentiszteleteket tartattak, az ukrán templomban azonban csakis a szertartást celebráló papi személyiségek jelentek meg, a közönség közül senki nem jött el a templomba. Ezzel szemben a zsidó templomban óriási tömegek jelentek meg. Olyan manifesztació volt, amely mindenki előtt nyilvánvalóvá tette a zsidóság államhűségét.

Amint az elnök a program során ünnepi re-

szokás, hogy a külföldi excellenciások kényes, finom igényei mindenben ki legyenek elégítve. A város kaszinójában megszűnt a házardjáték, hogy helyet adjon a történelem játéknak. Csak hogy míg a baccarat mellett a városatyák és más előkelő polgárok legfeljebb tiz-husz frankot veszítettek, a mostani játékokban komolyabb tételek forognak kockán.

A konferencia programja sehogyan sincs összhangban Locarno ideális nyugalmasságával. Óriási az ellentét a békés vidék és a megbolygatott, szétvert, gyülőlettől forrongó világ szönyegre kerülő bajai, panaszai, vádjai és undok-ságai között. Mert mindent feltálatnak most itt: keleti kérdést, rajnai problémát, Felsősziléziát, lengyel korridorot, leszerelést, szankciókat: a harc és szenvedés egész pandora szelencéjét kiöntik arra a zöld asztalra, ahol legutóbb egy késedelmes adós ellen kért bírói végrehajtást egy bőbeszédű ügyvéd 247 frank és 45 centime miatt.

Ez a kedélyes, békés vidék okvetlenül kell, hogy hozzájáruljon a konferencia eredményességéhez.

netben a mintavásár felé hajtatott, egy utcasarkon a közönség közül valaki bombát dobott az elnök kocsija felé. A bomba szerencsére nem explodált. Az általános kavarodásban a merényletet követő néhány perc múlva egy fiatal zsidó egyetemi hallgatót tartóztattak le, a Makkabea egyik tagját, Staniszlav Steigert azon az alapon, hogy egy Paszternák nevű hisztériás ballejtáncosnő a rendőr előtt kijelentette, hogy „valószínűleg“ ő volt a tettes.

Az első pillanatban nem is tulajdonítottak különösebb jelentőséget a letartóztatásnak, már csak azért sem, mert a bomba olyan tárgyakkal volt megtöltve, amik egyáltalán nem robbanhattak volna. Éretlen csinynek minősítették a egész esetet és csak később, amikor a politikai rendőrség vette kezébe a dolgot, lett az dologból komoly bűntény. A Paszternák féle vallomásra alapították a vádat, jóllehet más tanuk szerint a bombát nem is arról az oldalról hajították, ahol Steiger állott. Steigert hadbíróóság elé állították, amely azonban nem látott Paszternák tanuvallomásában alapot az egyhangú elítélésre. Ennek következtében a lengyel törvények szerint, Steigert átadták a rendes bírói eljárásnak. Így történt, hogy most, egy év elmúltával kerül tárgyalásra a sokat vitatott Steiger-pör, amelynek során a védelem erősen készül a lengyel politikai rendőrség leleplezésére.

— Cseh repülőgépek érkeznek Romániába. Bukarestből jelentik: A napokban Bukarestbe érkezik két cseh repülőgép. A hadügyminisztérium megtette az intézkedéseket a repülőgépek ünnepélyes fogadtatására.

Bijou

essenciából készitve
kölni vizét
24 illatban kapható
1 ü. 55 lei.
Készítése: gyors,
olcsó, tiszta.

★
Főraktár: Rózsa M.
„ROYAL“
drogéria, Cluj, Piata
Unirii 23.

* Zsidótárgy regények. Battauer: Nagyváros zsidók nélkül 150 lei, P. Benoit: A táncosnő 132, Lacrotable: Silbermann 80, Isiu Gronich: Dr. Simon Aron 40 lei. Kaphatók az Uj Kelet könyvostályában.

* Nagyváradon hirdetések előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintéz az Uj Kelet nagyváradai képviselője, Blum Zsigmond, Ezredévi emléktér 2. (Ernyőüzet.)

* Orvosok székrekedésnél Purgot rendelnek. 4

Az Uj Kelet
sága
szerkesztés
feloldás sz
előfizetés
240
Az Uj Kelet
meg

— Az helyicsop
erdélyi zsi
delután ha
izraelita e
a következ
tartja dr.
jelentés. 3.
gyában. 4.
ciára. 5. A
csoport ve
hogyan minél

— Lik
csődöt. B
izgalomban
kereskedő e
passzívát ha
úgy tudják,
hogyan ottani
Egyébként b
nálását. A s
akkor, ha a
a gabona ki
a cég eleget
belföldi hitel
tottak, mely
el a cég elle
ellene. A br
kozott a Ba
jával, mint a
ügyében.

* Kevé
női és férfi
végeladás

— Óriá
egy buko
jelentik: B
sziguranca
szervezet irá
szereket, akik
kvába az itt
hogyan egyen
Oroszország
tetésben áll
vett a király
tésében is.

— Még n
utalványfo
ügyi vezérig
földdel való
zéséről szól.
kolozsvári po
Uj Kelet mu
resti postaüg
mében janu
nemzetközi p
tóber elsejé
közpon rend
ben lévő kül
változásokat
sulyu levelek
viszont a tan
száz gramonk
által használt
két lej volt,
ményt kapott
velek díjazás
lett fölemelve
csak e hó ele
nagy számban
pénzes utalvá
vonatkozó ut

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemese erdelyi és bansagi zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Feloldó szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévi 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szerda

5686. Tisri 19.
Chol hamoed 3.
1925. október 7.

— Az erdélyi zsidó árvagondozó cluji helyicsoportja ma tartja közgyűlését. Az erdélyi zsidó árvagondozó cluji helyicsoportja ma délután hat órakor tartja meg a Ferenc József-utí izraelita elemi iskolában ezévi rendes közgyűlését a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó, tartja dr. Leitner Fülöp. 2. Titkári és pénztári jelentés. 3. Határozat a felmentvény megadása tárgyában. 4. Delegátusválasztás az országos konferenciára. 5. Az új elnökség megválasztása. A helyicsoport vezetősége ezután is felkéri a tagokat, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg.

— **Likvidálják a brailai nagy gabona-csödt.** Bukarestből jelentik: Brailát még mindig izgalomban tartja Padematopol ottani gabonagyerekek elűnése, aki tudvaleg nyolcvanmillió passzívát hagyott maga után. Jól értesült körök úgy tudják, hogy a kereskedő külföldre utazott, hogy ottani hitelezőivel meggyezést hozzon létre. Egyébként bankkonzorcium vállalta a vállalat szanálását. A szanálás sikere biztosítva lesz, különösen akkor, ha a mai gazdasági tanácsülésen lesz állítják a gabona kiviteli illetéket, mert ebben az esetben a cég eleget tehet szállítási kötelezettségének. A belföldi hitelezők tegnap délután értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy egységesen járnak el a cég ellen és egyelőre nem kérnek csödtől ellene. A brailai ügyészség tegnap behatóan tanácskozott a Banca Generala ottani fiókjának igazgatójával, mint a legnagyobb hitelezővel a csödeljárás ügyében.

* **Kevés pénzért nagy értéket kap,** ha női és férfi szöveteiket Heller, Weisz és Molnár végeladása alatt, gyári áron vásárol!

— **Óriási kémszervezetet lepleztek le egy bukovinai lovasezrednél.** Bukarestből jelentik: Bukovinában a 11-ik lovasezrednél a sziguranca óriási kémszervezetet lepleztek le. A szervezet irányítói egy szakaszvezető és egy kaplár voltak, akik rendszeres jelentéseket küldtek Moszkvába az itteni állapotokról. Megállapították azt is, hogy egyenkint 25.000 lei havi fizetést kaptak Oroszországból munkájukért. A szervezet összeköttetésben állott a galaci összeesküvőkkel és részt vett a királyi család elleni merényletterv előkészítésében is.

— **Még nem indulhat meg a külföldi posta-utalványforgalom** A napokban jelent meg a postai vezérigazgatóság körrendelete, mely a külfölddel való levél- és pénzesutalványforgalom rendezéséről szól. Ezzel kapcsolatban dr. Ille Miklós kolozsvári postai igazgató a következőket közölte az Uj Kelet munkatársával: A belföldi illeték a bukaresti postai vezérigazgatóság rendeletének értelmében január elsejétől fognak megváltozni. A nemzetközi postaszolgálat díjazása azonban már október elsejétől kezdődően megdrágult. A bukaresti központ rendelkezésének értelmében az eddig érvényben lévő külföldi postailletek csak jelentéktelen változásokat szenvedtek és pedig a tíz gramon felüli súlyú levelek illetéke egy lejjel lett felemelve, viszont a tankönyvek postán szállításának portója száz gramonként egy lejjel lett kisebbítve. A vakok által használt könyvek külföldi postailleteke eddig két lej volt, most azonban ötven százalékos engedményt kapott, ennek ellenében a kereskedelmi levelek díjazása ötven gramon tul egy lejjel két lejre lett felemelve. A külföldi utalványforgalom ugyan csak e hó elsejétől már életbe van léptetve. Már nagyszámban érkeznek különösen Magyarországról a pénzes utalványok, nálunk azonban, mivel az erre vonatkozó utasítás még nincs kész — és amely

Ausztriában állami sztrájk fenyeget

A hivatalnokok kilencvenöt százaléka a sztrájk mellett szavazott. Megáll a rendőrség, a bíraskodás, a vasút, a vám és a kórházi rendelés

(Bécs, október 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az osztrák állami hivatalnokok hónapok óta komoly bérmozgalomban vannak. A hivatalnokok már a múlt év végén memorandumot nyújtottak be a kormányhoz, amelyben azt kérték, állítsa fel az index-rendszert és a drágaság arányában szabályozza a fizetéseket. A kormány erre a memorandumra mind a mai napig nem válaszolt. A háttérben Zimmermann szövetségi főbiztos állott, aki, hogy a jövátéti fizetéseket biztosítsa, lépten-nyomon újabb és újabb megszorításokat követelt a hivatalnoki kar számlájára.

Ebben az évben ismét számos állami tisztviselőt bocsátottak el, a fizetések emeléséről pedig az osztrák kormány, éppen Zimmermann nyomása alatt, hallani sem akart. Az elkésredés állandóan nőtt, olyannyira, hogy néhány héttel ezelőtt az állami hivatalnokok azzal a merész gondolattal kezdtek foglalkozni, hogy a munkássághoz és magánalkalmazottakhoz hasonlóan, ők is levonják a kenek-veneciákat és sztrájkot proklamálnak.

Tegnap este azután nyilvános gyűlésen szöge-

különböztetett van nyomás alatt — még nem indulhatott meg a külföldi utalványforgalom. A bukaresti postavezérigazgatóság egy másik rendeletének értelmében a nagyobb postacentrumok október hó 15-től kezdődően statisztikát fognak kísérleti alapon összeállítani arról, hogy az illető centrumoknak mennyi a külföldi levél- és csomagforgalma. Az erre vonatkozó munkálatokat a kolozsvári főpostán Visán postai igazgató fogja vezetni.

— **Bulgáriában is nagy petróleumtűz pusztít.** Bukarestből jelentik: Ruszcsukból érkezett jelentés szerint a bulgáriai Vezkov és Nazevjev községek határán óriási tűz ütött ki az ottani petróleum-telepeken. A lakosság körében a pánik leírhatatlan. Félnék, hogy a tűz az egész vidéket elpusztítja. A tüzet ezideig nem sikerült eloltani.

— **Eljárás egy hajóstársaság ellen Brazíliai kivándorlók miatt.** Bukarestből jelentik: Beszarábiában hónapok óta erős agitáció folyik, mely arra irányul, hogy az elszegényedett lakosságot Brazíliába való kivándorlásra csábítsa. Nagy falragaszokon hívták fel a lakosságot a kivándorlásra és annak ellenére, hogy ez ellen többen tiltakozásokat jelentettek be a Consulich Line hajóstársaság szabadon végezhetette agitációit, sőt úgy látszott, mintha hatósági támogatásban is részesült volna. A szárazság miatt elszegényedett lakosság különféle anyagi előnyöket élvezett a hajóstársaságtól és szerződéseket csináltak velük, melyekben nagyobb birtokterületeket biztosítottak nekik Brazíliában. Az akciónak óriási sikere volt és rövid idő alatt nagyon sokan vándoroltak ki Dél-Amerikába. Erősebb parasztpárti nyomásra ugylátszik a kormány mégis felelősséget és vizsgálatot rendelt el a hajóstársaság ellen. Megállapították, hogy a társaság vétett a kivándorlási törvény 44. szakasza ellen és emiatt eljárás indult ellene. Egyidejűleg eljárás indult a vállalat ügyvédje ellen is, a kivándorlási törvény 43. szakasza alapján.

* **Vásznakat, selymeket és harisnyát,** gyári áron vásároljon Heller, Weisz & Molnár végeladásán.

— **Elhelyezik Nagykárolyból Szatmár-megye központi hivatalait.** Nagykárolyból jelentik: Az új megyei, illetve közigazgatási beosztások nyilvánosságra való hozatala után az összes szatmár-megyei központi hivatalok megkezdik átköltözésüket Nagybányára. Ezzel Nagykárolynak megyeszékhelyi jellege teljesen megszűnik.

— **Megkezdődött a szocialisták bukaresti kongresszusa.** Bukarestből jelentik: Tegnap kezdődött meg Bukarestben a szocialista és munkásszervezetek országos kongresszusa, melyen az ország minden részéről résztvesznek kiküldöttek. A kongresszus két napig tart és számos fontos kérdésben hoznak egységes határozatot. A konferencia határoz a munkáskamarai választásokkal kapcsolatos együttes állásfoglalásról és a közlegő közlegő választásokról is. Értesülésünk szerint a munkások paktumot fognak kötni egy politikai párttal a választásokra. Ilyen értelemben már régebben vannak tárgyalások a különböző pártokkal.

— **Halálosvégű verekedés Marosvásárhelyen.** Marosvásárhelyről jelentik: **Mathé Gábor** berkocsis a Baross-utcán három katonával találkozott össze, akikkel összeszólalkozott. Az összeszólalkozás végül tettelegességgé fajult. A

ték le az állami hivatalnokok a sztrájkhoz való jogukat. Kilencvenöt állami hivatalnok adta le ebben a kérdésben a szavazatát és ezek közül **nyolcanötezer a sztrájk mellett szavazott.** Mindössze ötezer olyan állami hivatalnok akad, aki még a régi állásonthoz tartotta magát és a sztrájkot az állami hivatalok viselésével összeegyeztethetetlennek találta. **A sztrájk mellett szavaztak az összes bírák, az összes csendőrök és csendőrtisztek, a rendőrség alkalmazottai, a vámhivatalnokok és az egészségügyi szervezetek tisztviselői, ezek között az összes állami és városi tisztiorvosok.**

A szavazás híre már a tegnapi nap folyamán elterjedt a fővárosban és mindenütt nagy meglepetést okozott. Parlamenti körökben most azon dolgoznak, hogy a fizetési törvény gyors reformálását vigyék keresztül. Amennyiben a hivatalnokok a legrövidebb időn belül nem nyernek kedvező elintézkést, meg fog történni a **történelem eddig egyedül álló esete: a közigazgatási sztrájk és ezzel az állami élet teljes megbénulása.**

katonák és a berkocsis verekedése nagy csődületet vonzott egybe, melyeknek tagjai leginkább berkocsisok voltak. Csakhamar általános verekedés támadt. Értesítették a rendőrséget, mely futólépésben sietett a színhelyre. Négy verekedő közben könnyebben megsebesült, míg egy **Suciu** János nevű katonát egy **Márton János** nevű suhanc úgy szurt keresztül, hogy az azonnal összeesett és meghalt. **Márton Jánost** letartóztatták, a verekedés indító okaira nézve pedig bevezették a vizsgálatot.

— **Eljegyzés.** Erdős Lilla és dr. Benjamin Sándor (Dicioánmartin) jegyesek.

— **Meggyilkolták az „Avanti” főszerkesztőjét.** Firenzétől jelentik: Fascista csoportok tegnap az „Avanti” szerkesztője elé vonultak és Consolót, a lap főszerkesztőjét revolverlövéssekkel oly súlyosan megsebesítették, hogy az a kórházban sérüléseibe belehalt. A hatóságok az esettel kapcsolatban megtiltották, hogy öt embernél többen csoportosuljanak az utcákon.

— **Rakovszky belügyminiszter halálos ítéletet jósol Rákosiéknak.** Budapestről jelentik: Rövidesen eldől, hogy Rákosi Máttyás és negyven társának bűnügyét statáriális, vagy pedig rendes bíróság fogja-e tárgyalni. Rakovszky belügyminiszter szerint, ha statáriális bíróság ítélkezik Rákosiék ügyében, úgy az ítélet csakis halálos lehet, miután a jelenleg érvényben lévő törvények a lázadásra ezt a büntetést szabják ki. Ha a bíróság a halálos ítélettől eltekintene, úgy a vádlottak 10–15 évig terjedhető fegyházbüntetésben fognak részesülni. Ezzel kapcsolatban az a hír terjedt el Budapestben, hogy a prágai kommunista-párt szombat este a város több kerületében tiltakozó népgyűlést tart Rákosi Máttyás letartóztatása és a mai magyar kormányrendszer ellen. A kommunisták a magyar követség ellen is nagyobb demonstrációra készülnek.

A dési Gazdasági, Kereskedelmi és Ipari Bank részvénytársaságának igazgatósága szomorúan közli, hogy az intézetnek alapítása óta igazgatósági tagja és alelnöke

Rosenberg Zsigmond

a dési izr. hitközség örökös diszelnöke, a dési Gőzmalom Rt. elnöke, folyó hó 6-án délután 3 órakor elhunyt.

Emléket mindig kegyelettel fogjuk megőrizni.

A dési Gazd. Keresk. és Ipari Bank Rt. Igazgatósága.

Készül

... egy utcasarkon dobott az elnök ére nem explodált. A rendőrség vette a komoly bünygy. Apították a vádat, abát nem is arról állott. Steigert azonban nem látott apot az egyhangu a lengyel törvérendes bírói eljárás év elmúltával atott Steiger-per, készül a lengyel e.

... keznek Román napokban Bukarestben a repülőgépek

... ttaner: Nagy-enoit: A tán-80, Isiu Gro-Kaphatók az Uj

... előfizetéseket Uj Kelet nagy-Ezredévi emlék-

... ot rendelnek. 4

KÖZGAZDASÁG

Súlyos krízissel küzd a szeszipari termelés

Az új szesztörvényjavaslat nagy bizonytalanságot idézett elő a piacon

(Cluj-Kolozsvár, október 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szeszipari termelés őszi kampánya az idén igen kedvezőtlen körülmények között indult meg. Az a bizonytalanság, mely az új szesztörvényjavaslat nyomán keletkezett, súlyos következménnyel jár a szeszipari termelésre. Ma az a helyzet, hogy a termelők még mindig nem tudják, vajon változtatni fognak-e az általunk is már részletesen ismertett törvényjavaslaton, vagy pedig minden változtatás nélkül akarja a pénzügyminiszter a javaslatot a parlament elé terjeszteni. Hírek vannak arról is, hogy a javaslatot nem fogják az őszi ülésszak elé terjeszteni és egyszerűen leveszik napirendről, miután a pénzügyminiszter már belátta, hogy ez a javaslat, ha törvényerőre emelkedne, óriási károkat okozna egyrészt az államnak, másrészt pedig egy olyan iparágban okozna jövátételten rombolásokat, ahol sok milliárdos értékek vannak beinvestálva, amely értékek megsemmisülnének anélkül, hogy ebből valamilyen más gazdasági vagy szociális előny származna.

Egy másik ok, ami hátrányos helyzetet teremt a szeszipari termelésben az az ismert kormányrendelet, amely lehetővé teszi, hogy községekben minden felnőtt ember gyümölcs-

ből 60 liter szeszesített főzhessen magának egy évi szükségletének kielégítésére, mert ezt a rendelkezést a legtöbb helyen a kellő ellenőrzés hiánya következtében kijátszák és a megengedett mennyiségnél jóval nagyobb mennyiségű italt állítanak elő, úgy, hogy nemcsak a szeszipart éri ezáltal veszteség, hanem az állam is tekintélyes szeszzadó bevételről esik el.

Nem kedvez azonban az ideai szeszkampánynak a gabonaárak alakulása sem, mert a legális szesz fogyasztásának csökkenése miatt a szeszáruk nem tarthatnak lépést a gabonaárak emelkedésével. A pénzzsűke ezen a piacon is egyre jobban érezteti hatását és az inkasszó nehézsége a termelőket az áruehelyezésnél elővigyázatra készíti, de ezenkívül az italmérségi engedélyek bizonytalan helyzete miatt az elárúsítók is tartózkodnak a kereslettől és legfőképpen csak a napiszükségletet szerzik be.

Mindezek az okok a gyárakat produktivitásuk csökkentésére készítik, miután termékeiket a belföldi piacon elhelyezni nem tudják, külföldre pedig nem exportálhatnak részint, mert a kormány vámmérsékléssel nem támogatja ezt az ipart, másrészt pedig azért, mert egyes államok behozatali tilalmat léptettek életbe a szeszipari termékekre.

érepénzeket hoz forgalomba, ezenkívül pedig mielőbb forgalomba hozza az ezüst- és aranypénzeket is, hogy megvesse a papír lej aranyárfolyamának az alapját. Az új pénzverdét Bukarestben fogják felállítani.

Ujabb fizetésképtelenség a kisenevi gabonapiacra. Kisenevből jelentik: A gabonapiaci stagnálás egyre nagyobb krízist idéz elő, különösen a beszarábiai piacon. Ma újabban Blumberg Simon ismert kisenevi gabonakereskedő lett fizetésképtelen többmillió lej passzívával.

Külföldi szakértők érkeztek az elektrifikálás előkészítésére. Bukarestből jelentik: Ismeretes, hogy Tancred Constantinescu ipari és kereskedelemügyi miniszter a múlt hónapban több svájci, francia és olasz specialistát hívott meg, hogy az elektrifikálás munkájába szakvéleményt adjanak. A szakértők érkezésüket a hó ötödikére jelentették be, azonban a közbe-

jött akadályok miatt nem érkezhettek meg egyszerre. Az elmúlt vasárnap folyamán tehát csak a svájci szakértők érkeztek meg, névszerint Wissling professzor, a zürichi politechnikum tanára és Wyessing R. és Buchi mérnökök. A delegáció megérkezése után a miniszterrel hosszabb megbeszélést folytatott és egy programot állítottak össze, amelynek értelmében felül fogják vizsgálni a román mérnökök által eddig elvégzett munkálatokat. Ezután szakvéleményt fognak beterjeszteni a létesítendő villamostelegek felállítási helyére vonatkozólag és arról, hogy hidraulikus, vagy pedig földgázberendezések legyenek.

Lengyelország átadja jegybankja részvénytöbbségét az angoloknak. Varsói lapok értesülései szerint komoly tárgyalások folynak a lengyel kormány és egy angol tőkecsoport között, hogy átadják a lengyel jegybank részvénytöbbségét. Ezzel ugyan biztosítva volna a zloty árfolyamstabilizálását, azonban egy állam függetlenségének annyira jellegzetes velejárója az önálló és független jegybank, hogy ez messze kihatós bélyeget nyomna Lengyelország gazdasági életére.

Januárban lép életbe az új nemzetközi vasúti egyezmény. Bukarestből jelentik: Közöltük, hogy Románia, Franciaország, Luxemburg és Belgium vasúti megbízottai nagyjelentőségű vasúti konferenciát tartottak. A konferencia eredményeképpen a fenti országok között egyezmény jött létre, amelynek értelmében direkt áruszállítványok eszközölhetők. Ezen áruszállítványok Németországon, Olaszországon, Svájcban, Lengyelországon, Csehszlovákián, Magyarországon, Ausztrián és Szerbián keresztül fognak eszközöltetni. Az áruszállítványok díjazása mindig a feladóállomás pénzege szerint történik, vagyis Romániában lejben, Franciaországban pedig frankban. Az új megállapodás Franciaország és Románia között január elsején fog életbe lépni.

Bécsi marhavásár. (Saborsky és Fiai cég jelentése.) A mai bécsi marhavásáron felhajtás volt 2467 darab. Ebből romániai áru 564 darab volt. Az árak 15 garassal javultak. Prima áru 180-200, szekunde 140-175 schilling.

Saborsky József és Fiai cég

Wien, III. 4 ST. Marx. Sürgönycim: Saborskysöhne
Wien — Előállat-küldemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien ST. Marx. — Huskületemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien, Grossmarkthalle.

TÓZSDE

Október 6 án

A lej: Zürichben 250 00, Párisban 10-25, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. A piac a délelőtt lanyhán indult, délután azonban némi szilárdulás állott be. A lej külföldi árfolyama általában ingadozó, amelynek következtében a romániai pénzpiacra tartozókat az üzletkötéstől.

Bécs 29 15-29 20, Prága 6 13-6 17, Budapest 336-341, Páris 9 73-9 82, Zürich 40 10-40 20, Newyork 206 50-207 50, London 1005-1010, Milánó 8 40-8 50.

Zürich. Zárjat: Berlin 123 50, Amsterdam 208 40, Newyork 518 75, London 2510 75, Páris 2400 00, Milánó 2085 00, Prága 1535 00, Budapest 72 60, Belgrád 918 50, Bukarest 250 00-250 00, Varsó 87 00, Bécs 73 15.

Bukarest. Devizák: Páris 9 77, Berlin —, London 1017, Newyork 206 50, Milánó 8 41, Zürich 40 00, Bécs 29 20, Prága 6 12, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 805, német márka 49 00, leva 1 48, török lira 115, font sterling 990, francia frank 9 30, svájci frank 40 00, olasz lira 8 50, drachma 3 10, dinár 360, dollár 207 00, lengyel forint 34 00, osztrák schilling 29 00, magyar korona 28 00, cseh korona 6 15, belga frank —, holland forint —.

butort, zongorát

akár venni, akár sajnálni az új Marosvásárhelyre és tekintés SZÉKELY ÉS RÉTI ERDÉLYI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermék, asztalosok furnázásai legelőcsöbbsen itt szerzhetők be

Az őszi és téli divat szöveg, selyem és bársony ujdonságai megérkeztek!

Ugy ezeket, mint kabátplüssöket, férfi szöveteket, vásznakat és szőnyegeket

legelőcsöbbsen

RENAISSANCE

áruház árusít.

Cluj, Calea Regele Ferdinand (volt Wesselényi Miklós-utca) 15. szám.

Lloyd Express

revans

Kolozsvár magára ölt. Ezuttal új pitányt viselni, a héten, mi kényszerítés az ország és végleges az utóbbi visszahanyes ezért kettős csapat egyességű ját tudás és ké összeállított hatja a bra kapitány m válogatott mák figyel- összeállításá

Az edd részéről a Pollák, Kri hoffer II., ciocat, Cipci hozhat egye rincét azonb játékosok — fogják alkot

Pollák

Haggibbor tékosa, a E Egyetem-ute műszerüzlete közél felze két hétre elt befejezi az októberi 20-r

Roman

Sporturilor“ patai október ban. A hir n

Erdély l

zon

TR

Shállit zor legelőnyös Több eze Vidékre s

R

gy

Neu

férfi- Cluj, P

Hirdes

SPORT

Brassó—Kolozsvár revánsmérkőzés lesz vasárnap

Kolozsvár válogatott csapata vasárnap ismét magára ölti a város reprezentatívjeinek dresszét. Ezúttal újból Brassó ellen fogják a szövetségi kapitány által kijelölt játékosok a város színeit képviselni, az ellen a csapat ellen, amely az elmúlt héten, mint ismeretes, 2:1 arányban megadásra kényszerítette a kolozsvári válogatottakat. A verseny az ország sportköreiből általános meglepetést és véglegesen megpecsételni látszott Kolozsvárnak az utóbbi időre egyre inkább előtérbe nyomuló visszahanyatlását. A vasárnapi revánsmérkőzés ezért kettőzött fontossággal bír és miután a brassói csapat egy-két jó játékosból eltekintve közepes képességű játékosból áll, egy jól és helyesen a tényleges tudás és képesség és nem klubszempontok alapján összeállított válogatott csapat könnyen bebizonyíthatja a brassói debacle irrealitását. A szövetségi kapitány ma délután triálmérkőzésre hívta össze a válogatott csapat jelöltjeit és az ezen mutatott formák figyelembevételével fogja a csapat végleges összeállítását megejteni.

Az eddigi teljesítmények alapján a magunk részéről a következő csapatot állítanók sorompóba: Pollák, Krieshoffer—Csillag, dr. Hatiegan, Krieshoffer II., (Klein), Fahn, Blaj, Rakitovszky, Benicocat, Cipocigan. A mai triálmérkőzés természetesen hozhat egyes posztokon változásokat, a csapat gerincét azonban minden bizonnyal a fent említett játékosok — mint Kolozsvár hívatott legjobbjai — fogják alkotni.

Pollák önállósítja magát. Pollák Dani, a Haggibbor népszerű, kiváló képességű futballjátékosa, a Haggibbor védelmének főerőssége, az Egyetem-utca 1. szám alatt „Optica“ néven lát- és műszerüzletet nyit, a modern optika minden eszközével felszerelve. Pollák, akit a fegyelmi-bizottság két hétre eltiltott a játéktól, kényszerpihenője alatt befejezi az előkészítő munkálatait úgyhogy üzlete október 20-ra már megnyitható lesz.

Romania—Bulgária. A bukaresti „Gazeta Sporturilor“ értesülése szerint a két ország csapatai október 26-án játszanak egymással a fővárosban. A hír mindenesetre megerősítésre szorul.

Telefon 419

Erdély legrégebbi és legmegbízhatóbb zongora raktára
Cluj, Str. Saguna 14.

TRISKA I.

Szállít zongorát, pianót gyári árban, a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett. Több ezer elismerő irat megtekinthető. Vidékre szállítási költségeit a cég viseli.

Raglanok

öltönyök,
gyerek-kosztümök

Neumann M.

férfi- és fiuruha-áruháza
Cluj, Piața Unirii (Főtér) 14

Hirdessen az Uj Keletben

Kimutatás

a Marpa László (Kó házi betegek életnevelő) egyesületnek 1925 évi szeptember havi működéséről. Kiosztott 751 ebéd, 198 liter tej, 14 liter kor. 751 ebéd értéke (á 50.—) 37,550 — lej. **Bevételek:** Tagdíjakból 18.420 lej. Betegek hozzájárulása 450 l-j. Templomi és egyéb hozzájárulások 3735 l-j. Ebéd megváltása 766 lej. Adományok 1500 l-j. Tartalékalapból e havi többletkiadás) — lej. Összesen 62.421 lej. — **Kiadások:** Értékesítéstől 4938 lej. Igazgatói költségek 4100 l-j. Jutalékokra 3428 lej. Konyhai kiadások 540 lej. Tejszámla városi betegeknek 957 lej. Segélyek városi betegeknek és főzés 2128 lej. Kiosztott ebéd értéke 37.550 lej. Egyenleg 8780 lej. — Összesen 62421 lej. — **Mózes Elek** titkár. **Neumann Mórné** elnök.

Próbálja

meg egy időn át a mostani reggelljét feleserélni olyan kávéval, amelyhez valódi **Franck-kávépótlékot** kever. Ha a szemes kávé drágálja, főzze egyedül a Franck-féle „Enriló“-kávépótlékból, minden más pótlék hozzáadása nélkül. Ha ezt tejjel keveri, kevés költségbe kerülő, jó izu, erős és tápláló italt kap.

Enriló.

Kárpitos kellékek

Afrik I-a, Gradlik, Viaszovászon,
Gurtnik, Spárgák, Hessian

BOSKOVICS JÓZSEF CLUJ

zárak és ponyva kölcsönzési és eladási üzle
Strada Regina Maria 15 sz. Telefonszám: 910.

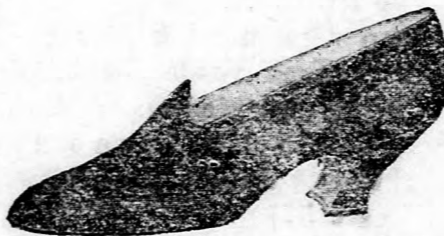
Árpadarát árpakását

(Gerstli)

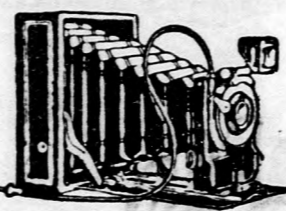
a legolcsóbb napi árak mellett nagyban eladásra
szállít **Wulaszky Hermann**
hámczó malma, Nagyszaten.

Róth

cipésznél
Szép-u. 2.
szám alatt
készülnek
a legújabb
divatú

**cipő-
különlegességek.**

Vidéki amatőrfényképezők
kerjének árjegyzékét

POLITZER

fotóáruházról Carei-Mare.
Vidéki szétküldés. Alapít-
tatott 1896.

Mégis csak legjobb a késnélküli „RASOL IDEAL“

borotváló por
amely az ország legré-
gibb gyártmánya, mely
most újonnan átprepa-
rálvá, az arcotnem marja
és kellemes ha-
tást hagy utána.

Övakkadjunk
az ártalmas utánzatoktól. Csak az „IDEAL“ felírású
valódi.

Beszling József fodrász
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Mit olvassunk?

- Bródy: Rembrandt 150
- Bettauer: Az elszabadult erkölcsök 180
- Böhme Margit: Ibsen D. története 130
- „ „ Bidenbach Mici él-
ményei 130
- Dauthendey: A Biva tó nyolc or-
cája 200
- France: Az istenek szomjaznak .. 120
- Knut Hamsun: Lyngre szerkesztő 176
- „ „ Az utolsó fejezet I-II 400
- Csehov: A fekete barát 132
- Courths Mahler: Az ausztráliai .. 110
- „ „ Kata házassága .. 60
- „ „ A kis libapásztor-
leány 50
- Mathers: Jön a rozson át I-II .. 260
- Pierre Lotfi: Izlandi halászok.... 70
- Dumas: Madame Dubarry bukása 130
- „ A korinthusi leány 180
- Thomas: Fiorenza 70
- Páncél: A gólkirály..... 40
- Roman Rolland: Colas Brengnon 100
- Wells: Világok harca 120
- Papp: Beethoven 65
- „ Bach 45
- „ Haydin 45
- Benedek: Zola 18
- Kallós: Sappho (Női arcképek) .. 18
- Beke: Sophia Kovalevska (Női arc-
képek) 18
- Görög: Jehonala Kina császárnője
(Női arcképek) 18
- Schultz: Bevezetés a művészetbe 140

Kaphatók az

Uj Kelet könyvosztályában.

Hazivan

Ára 50 lej.

A legjobb képes héber ABC. Kap-
ható az Uj Kelet könyvosztályában.

IZRAEL JÓZSEF

nagy szőrmeáruháza — Cluj, Calea Victoriei No 2.

Nagy választék
mindenféle
szőrmeáruhában!

Bundák 9500 leitől
Sport-bundák 3500 eitől
Gyermek-bundák 1150 leitől

Nagy választék
mindenféle
szőrme-áruhában

érkezettek meg-
folyamán tehát
ztek meg, név-
zürichi politech-
és Buchi mér-
se után a minisz-
olytatott és egy
melynek értelmé-
román mérnökök
latokat. Ezután
tteni a létesítendő
ére vonatkozólag
y pedig földgáz-

ja jegybankja
bloknak. Varsói
noly tárgyalások
egy angol töke-
a lengyel jegy-
nyan biztosítva
lás, azonban egy
a jellegzetes vele-
jegybank, hogy
omna Lengyelor-

az új nemzet-
Bukarestből jelen-
Franciaország,
ügyi megbízottai
ferenciát tartot-
eképen a fenti
ött létre, amely-
itmányok eszkö-
yok Németorszá-
Lengyelországon,
n, Ausztrián és
eszközöltetni. Az
adig a feladóllo-
nik, vagyis Román-
pedig frank-
Franciaország és
a fog életbe lépni.
Saborsky és Fiai
rhavasáron felhajtás
áru 564 darab
áltak. Prima áru
schilling.

Fiai cég
n: Saborskysöhne
e: Saborsky József
üldemények címe
Grossmarkthalle.

ban 10-25, Buda-
t lanyhán indult,
s állott be. A lej
gadózó, amelynek
facon tertozkodtak
13-6-17, Buda-
Zürich 40-10—
London 1005—

3-50, Amszterdam
n 2510-75, Páris
1535-00, Buda-
bukarest 250-00—
is 9-77, Berlin
206-50, Milánó
20, Prága 6-12,

eon 805, német
t lira 115, font
30, svájci frank
na 3-10, dinár
t 34-00, osztrák
-00, cseh korona
rint —.—.

gyorát
yre és tekintés
ETI
TÁss. butortermel,
an itt szerzhetik be

Manométereket

és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal **GÁSPÁR** műszerész, Arad Str. Horia I. (v. Széchenyi-u.) Javítás végett beküldött műszereket állami hitelesítéssel ellátva, rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315 sz.

APRÓHIRDETÉSEK

Magyarországi közlésnél egy szó 2-3, vastagabb betűre 5 lej. Legnagyobb apróhirdetés 30 lej, állatkeresőknek 50% kedvezmény. Apróhirdetéseket díjazás előtti fizetendő.

Ha olcsón és jól akar főzni, vegyen dr. Szentpéterine-féle szakácskönyvet, amely az összes zöldség élék és gyümölcsök befőzés módját, továbbá a legkülönbözőbb ételek gazdaságos előállítását módját tartalmazza, eddig már 25.000 példányt forgalomban. Kapható az Uj Kelet könyvsztyánánál, minden könyvkereskedésben és Fűssy J. könyvkiadónál, Turda

Órai könyvelést vállal mérlegképes könyvelő. — Cim a kiadóban

Szalongarnitúra kitűző állapotban eladó. Veresné, Calea Motilor (Monostor-ut) 143.

Börzszakmában 11 éves szakképzéssel, teljesen önállóan dolgozó, a könyvelésben is jártas, jó referenciákkal rendelkező börkereskedő üzletvezetői vagy utazói állást keres november 1-re. Szíves megkezeséseket „Börzszakmában” jellegre a kiadóba kéri.

Iskolásleánykát felvesz teljes ellátásra. zongorahasználattal, intelligens zsidó család. Cim a kiadóban

Eladó nagyobb mennyiségű, 60% cukorral tiltott, házilag készült malna szörp, Fruchter Lövi, Viseul de sus 9979

Antik háló, díofa berakással jutányos áron eladó, Rosenberg régiségkereskedő, Unió-utca 25 9976

Név-Jegyeket,
születési,
eljegyzési,
esküvői
kártyákat
és mindenféle
mulatsági
meghívókat
legszebb
kivitelben
készít a
Kedves-Nyomda
Cluj

Használt fényképező állványt (fémköl) keresek. — Friedl, Kontinentale, C. Regele Ferdinand 89.

Naponta friss bivalytej kapható, házhoz szállítva is. Soawatzné, Rudolf-ut 36.

RUHÁZATI CIKKEK

RÉSZLETFIZETÉSRE

Lázár Réger

nagyáruházában Cluj, Piața M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34.

Allandóan nagy raktár:
Férfi és női szövetek, bársony, plüszök,
kelengye-vásznak, mosóárak, paplanok és mindennemű divatkülönlegességek stb. stb.
Meghívásra házhoz megyünk mintakollekcióval.

Feltűnő olcsó árak!

Gyukits, Halban, Pichler, valamint fekete velour-

kalapokban

a legnagyobb választék
WEISS SIEGFRIED
kalap- és uridivat üzletben, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 10 sz.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Adler Nándor hangversenye. Adler Nándor, ez a kiváló tehetségű, fiatal hegedűművész, akinek kvalitásait már számos kritikában méltattuk, külföldi utja előtt, e hó 8-án, csütörtökön este fél 9 órakor fog újra hangversenyezni az unitárius kollégium disztermében a kolozsvári közönség előtt. Műsorán ezuttal Beethoven, Bach, Kreisler művein kívül, a híres zsidó zeneszerzőnek: Goldmarknak hegedűversenye is szerepel. Ez az óriás technikát igénylő darab sok gyönyörű héber melódiával van telve, melyek a fiatal művész interpretációjában minden bizonynyal érvényre fognak jutni. A kíséretet K. Molnár Irma fogja ellátni. Jegyek előre válthatók Adler üzletében, Szentegyház-utca 5 és a Rózsa-drogériában, főtér.

A színházi iroda közleményei

Magnetic. Régióta volt drámai újdonságoknak akkora sikere, mint Pászor Magnetic-jének tegnapi esti bemutatóján. Szerdán és szombaton megismétlik, premier szereposztásban.

Király Ernő vendégjátékai. Nehány napra megkezdte ut a vendégtelepéseit Király és csak szombaton folytatja fellépéseit a Magyar Színházban. Szombaton este az Aranyvirág repriizében lép fel, Beppo szerepében. Pártné Lengyel Irén lesz, aki a címszerepet játssza. Vasárnap délután az Ezüstsírályban játssza Király. Pártné Karácsonyi Ili lesz. Vasárnap este feleleveníti a színház Kacsóh Pongrác trószsép műsziájú János vitézét, melyben a címszerepet Király Ernő, Juliskát Neményi játssza. Király utolsó fellépése hétfőn lesz, amikor is hosszú időre való távozása előtt még egyszer eljátssza az Iglói diákok Huleczy Pistáját.

Délutáni előadások. Szombaton délután lesz az idei szezon első ifjuági előadása. Az első ifjusági előadás a Peleskei notárius kertül szinre. Vasárnap délután 6 órakor Szamos Béla mult szezonban legnagyobb sikert aratott vigjátéka, a Csirkéfogó kerül szinre, lesz illott helyárrakkul.

Dolly. Az ilei szezon legnagyobb sikerének, a Dollynak még ma is aonyi közönsége van, hogy az igazgatóság ismét másora tüzte ezt a kedves, hangulatos, finom muzsikájú opsettet. Dolly ez alkalommal is Neményi lesz.

Magyar Színház heti műsora

Szerda: Magnetic (B bérlet. Sorozat 52)
Csütörtök: Dolly (Bérlet-szünetben. Sorozat 53)
Péntek: Magnetic (A bérlet. Sorozat 54)
Szombat d. u. 4 kor: Peleskei notárius (Ünnepi ifjusági előadás, a kolozsvári ifjusági előadások megkezdésének 26.ik évfordulója napján. Szentgyörgyi fellépésével. Igen olcsó helyárrakkal. Előadó tanár: Kiss Ernő dr Sorozat 55)
Szombat este: Aranyvirág (Király Ernő vendégjátékával, Lengyel Irén fellépésével. Premier bérlet. Sorozat 56)
Vasárnap délután fél 3 órakor: Ezüstsírály (Király Ernő vendégjátéka, Karácsonyi és Neményi fellépésével. A harmadik felvonásban Király mulató jelene Puszkás Béla primás kísérete mellett. Leszállított helyárrakkal. Sorozat 57)
Vasárnap du. 6 órakor: A csirkéfogó. (Leszállított helyárrakkal. Sorozat 58)
Vasárnap este háromnegyed 9 kor: János vitéz. (Király Ernő vendégjátéka. B bérlet. Sorozatszám 59)

Használjunk kizárólag
PLANTOL
legjobb nővényzsírt, mert ez tisztá, egészséges és kiadós!
Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigoruan ortodox rituális előírás szerint.
Képviselet: **HARTIG & HIENZ Cluj**
Str. Juliu Maviu 8. Telefon 1-18.

Hétfő: Iglói diákok (Király Ernő bucsufellépése amerikai utja előtt. A bérlet, sorozat 60)

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Kedd, szerda, csütörtök, október 6, 7 és 8. Fascination. Erkölcsi történet egy spanyol leány életéből. 7 felv. Főszerepben Mae Murray.

Apollo-mozgó. Kedd, szerda, október 6 és 7. St. Publice koldusnője. Szenzációs kalando-dráma, 2 részben, 13 felv. Filmre alkalmazva Xavier de Montepin regénye után. Főszerepben a „Rejtelmek házából” ismert művész: Charles Vanel és Andrée Lionel.

Csütörtök, október 8. „St. Publice koldusnője” I-ik rész. Az utolsó és legérdekesebb rész.

UJ KÖNYVA
!!!
Dr. LIGETI SANDOR
A társadalmi gazdaság dinamikája
Aki harmonikus képet akar nyerni a társadalmi gazdaságban működő erőkről, aki megakarja ismerni a szociális fejlődés útját, annak nélkülözhetetlen olvasmány Ligeti Sándor új könyve, amely a természettudományos világnézetet és a természettudomány törvényeit alkalmazza a társadalmi gazdaság fejlődésének ismertetésében.
Ára 120 lei
Kapható minden könyvkereskedésben. Megrendelhető az Uj Kelet könyvostályaiban Cluj Kolozsvár) Str. Beron L. Pop

Gajzágó Márton
Cluj, Str. Regina Maria No 24.
késes, műköszörüs, műszerész, nickelőző telep.
חלפים וינד איממער
איים לאנער

ETERNA

ÓRA
elegáns és preciz — Csak nagybani eladás —
Moisi A. Mendel Fii
CRAIOVA
Kapható az összes nagyobb órás- és ékszerészüzletekben.
Vezérképviselet:

Szerke
hivat
Gaj-Ko
L. Pop.
Telefon
31. kic
58. N.
Kézira
szereke
E. 345k.
ad
1925 o
Te
Még
sajtó h
egyetlen
A gyűl
minden
ugy lát
alassa az
keverő
sárkány
kénkövé
csöcselél
tízleteit.
német n
löletre s
mindig s
mészetes
A ré
sége is
végződn
jövetele
volt az
Nos: az
volt, pár
verve s
iszonyat
hát késő
Ma n
részség
a locar
tól meg
epék m
dékok a
együtt m
város fel
Locar
térbe sz
ben, mel
államféri
emberkér
azonban
a meste
fellibben
látni en
viaszkbó
zognak,
üvegszem
aki tudja
hanem m
lálkozást
csak örö
letnek,
lesz forr
közelség
met-franc
távolság,
elzárkóz
ez ascon
európai p
az ősi n
terraszára
vijjogva
gyökere:
tott meg
E tal
van meg
Mert ime
zonyitja,
faji elzár
realitások
legalább
jának ind
ezuttal n
zöldasztal
biztosított